

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
факультет фармацевтичний
кафедра організації та економіки фармації

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ**

(назва освітньої компоненти)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки другий (магістерський) рівень вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

(код і найменування спеціальності)

освітньої програми Фармація

(найменування освітньої програми)

спеціалізації (й) _____

(найменування освітньої програми)

2023 рік

Робоча програма освітньої компоненти Виробнича практика з організації та економіки фармації галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація освітньої програми Фармація здобувачів вищої освіти 5 курсу.

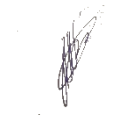
Розробники:

НЕМЧЕНКО Алла, професор ЗВО кафедри ОЕФ, доктор фарм. наук, професор,
МІЩЕНКО Вікторія, доцент ЗВО кафедри ОЕФ, кандидат фарм. наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри організації та економіки фармації

Протокол від «04» вересня 2023 року № 2

В.о. зав. кафедри

проф. Ганна ПАНФІЛОВА

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від «5» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії

проф. Алла НЕМЧЕНКО

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: обов'язкова

Передумови вивчення освітньої компоненти. Виробнича практика з організації та економіки фармації базується на вивченні студентами організаційних засад фармацевтичного забезпечення населення в системі охорони здоров'я, важливу частину у структурі освітньої компоненти складає набуття економічних знань. Вона інтегрується з освітніми компонентами, що вивчаються відповідно до навчального плану: історією фармації, соціальною фармацією, технологією лікарських засобів, фармацевтичною хімією, інформаційними технологіями у фармації, фармацевтичним та медичним правознавством, менеджментом та маркетингом у фармації, медичним та фармацевтичним товарознавством, фармакоекономікою.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Виробнича практика з організації та економіки фармації» є організаційно-економічні аспекти діяльності аптечних закладів.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **180 годин 6 кредитів ECTS**.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Виробнича практика з організації та економіки фармації» є закріплення і поглиблення теоретичних знань та придбання практичних навиків з основних аспектів організаційної, виробничої, адміністративної та фінансової діяльності аптек в сучасних умовах.

Основними **завданнями** вивчення освітньої компоненти «Виробнича практика з організації та економіки фармації» є: узагальнення вимог нормативних документів, що регламентують діяльність аптеки відповідно до вимог належної аптечної практики та Ліцензійних умов; вивчення системи постачання аптеки; здійснення прийому рецептів, таксування, їх облік, оформлення ліків до відпуску, спілкування з відвідувачами аптеки з використанням принципів фармацевтичної опіки; організації проведення вхідного та внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів; ознайомлення з особливостями обліку лікарських засобів, зокрема зі змістом контрольованих речовин; здійснення моніторингу основних економічних показників діяльності аптеки.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Виробнича практика з організації та економіки фармації» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

інтегральна: Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

загальні:

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 2. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних та безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації безрецептурного лікарського засобу шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із

врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу та інших товарів аптечного асортименту.

ФК 8. Здатність організувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впровадити в них відповідні системи звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та виробу медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 8. Здійснювати професійне спілкування державною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 9. Здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей. Рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки .

ПРН 19. Прогнозувати та визначати вплив факторів навколишнього середовища на якість лікарських засобів та споживчі характеристики інших товарів аптечного асортименту під час їх зберігання.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик

ПРН 25. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен *знати:*

- нормативно-правові акти, які регламентують фармацевтичну діяльність та обіг ЛЗ;
- основні принципи організації діяльності аптекних закладів та їх структурних підрозділів із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими супутніми товарами;
- класифікацію, завдання й функції аптекних закладів;
- порядок відкриття аптеки, фарм. фірми; ліцензійні умови та вимоги санітарно-протиепідемічного режиму в аптекних закладах;
- порядок організації безрецептурного відпуску ліків;
- правила приймання рецептів та порядок відпуску ЛЗ;
- порядок обліку рецептури;
- принципи забезпечення належного зберігання ЛЗ та супутніх товарів відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та норм чинного законодавства;
- організаційну структуру державної системи забезпечення якості ЛЗ;
- порядок здійснення контролю якості ЛЗ та обов'язки уповноваженої особи;
- особливості організації системи обліку та звітності в аптекних закладах;
- сучасні інформаційні технології, що використовуються у процесі діяльності аптек;
- класифікацію господарських засобів;
- структуру та зміст бухгалтерських рахунків, бухгалтерського балансу;
- економічне значення та структуру товарообігу;
- порядок обліку руху товару та грошових коштів, інших активів;
- відповідальність та обов'язки касира;
- організацію оплати праці аптекних працівників та нарахування заробітної плати працівникам аптек;
- порядок проведення розрахунків зі споживачами та безготівкових розрахунків;
- порядок проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей;
- форми фінансової звітності, порядок їх підготовки та подання;
- основні економічні показники діяльності аптеки (товарообіг, рецептура, товарні запаси, торговельні накладення, витрати, прибуток, рентабельність);
- основні податки та збори, їх види, принципи оподаткування аптекних закладів;
- основні принципи кредитування аптек.
- принципи формування цін на ЛЗ та супутні товари відповідно до чинного законодавства України.

вміти:

- здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів;
- приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здійснювати таксування різних лікарських прописів,
- здійснювати облік амбулаторної рецептури та предметно-кількісний облік ЛЗ;
- здійснювати вхідний контроль якості ЛЗ;
- документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати;
- застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами; здійснювати облік руху грошових коштів;

- визначати дні запасу товару, скласти замовлення;
- організувати проведення інвентаризації та документально оформляти її результати;
- скласти баланс аптечного закладу;
- аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки;
- розраховувати норматив товарних запасів;
- аналізувати та планувати витрати обігу;
- розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства;
- формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення;
- планувати діяльність аптеки та структурних підрозділів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	сем	с. р.		го	л	п	лаб	сем
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я відповідно до вимог Належної аптечної практики (GPP)	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
Тема 2. Організація безрецептурного та рецептурного відпуску ліків	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
Тема 3. Організація рецептурного відпуску ліків. Облік рецептури	11					11	-					11
Тема 4. Організація роботи аптеки з товарними запасами	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
Тема 5. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
Тема 6. Організація обліку та звітності в аптеці	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.1. Автоматизація роботи аптеки	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.2. Облік надходження товарно-матеріальних цінностей	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.3. Облік витрат товарно-матеріальних цінностей:	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.4. Облік руху грошових коштів	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.5. Організація обліку праці та заробітної плати	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.6. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.7. Основи бухгалтерського обліку	11	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11
6.8. Звітність аптечного закладу	11					11	-					11
Тема 7. Економіка аптечних закладів	11					11	-					11
Підсумковий тестовий контроль	4	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Усього годин	180	-	-	-	-	180	-	-	-	-	-	180

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Виробнича фармацевтична практика з організації та економіки фармації

Тема 1. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я відповідно до вимог Належної аптечної практики (GPP)

Основні принципи розвитку та розміщення аптечної мережі. Нормативно-правові акти, що регламентують фармацевтичну діяльність. Основні завдання і функції аптеки. Організаційна структура аптеки. Автоматизація роботи аптеки. Порядок отримання ліцензії на право роздрібною реалізації та

виготовлення ЛЗ в умовах аптеки. Порядок оформлення договорів на оренду приміщень, наказів по аптеці; укладання договорів про матеріальну відповідальність. Організація постачання аптечних закладів ЛЗ та іншими товарами аптечного асортименту.

Тема 2. Організація безрецептурного та рецептурного відпуску ліків

Оснащення та обладнання відділу безрецептурного відпуску та робочих місць. Порядок розміщення та зберігання товарів безрецептурного відпуску. Оформлення вітрин торгової зали. Основні принципи організації фармацевтичної опіки. Відпуск безрецептурних ЛЗ. Нормативно-правові акти, що регулюють безрецептурний відпуск ЛЗ (на прикладі аптеки-бази практики).

Тема 3. Організація рецептурного відпуску ліків. Облік рецептури

Організація та оснащення робочого місця фармацевта з прийому рецептів та відпуску ліків. Порядок відпуску ліків за рецептами: прийом рецептів та їх облік. Електронна рецептура. Порядок безоплатного та пільгового відпуску ЛЗ, зокрема тих, що входять до урядової програми реімбурсації «Доступні ліки». Організація виробничої діяльності аптек, вимоги до персоналу і приміщень. Умови та терміни зберігання ліків індивідуального виготовлення. Таксування ЛЗ індивідуального виготовлення, порядок визначення тарифів. Організація внутрішньоаптечного контролю якості ЛЗ з документальним оформленням його проведення. Порядок обліку рецептури (документація).

Тема 4. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Розміщення та обладнання приміщень (зон) для зберігання ЛЗ в аптеці. Правила зберігання різних груп товарів аптечного асортименту, зокрема, наркотичних, психотропних, сильнодіючих і отруйних ЛЗ. Порядок постачання товарно-матеріальних цінностей в аптеку (визначення потреби, складання замовлень, укладання договорів; приймання товарів, що надходять до аптеки). Організація вхідного контролю якості ЛЗ. Права та обов'язки уповноваженої особи. Організація належного зберігання товарів в аптеках. Організація та облік відпуску товару в інші аптеки, структурні підрозділи, заклади охорони здоров'я.

Тема 5. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Формування цін на готові лікарські засоби та медичні вироби. Особливості державного регулювання цін на ЛЗ та медичні вироби методом встановлення обмежених націнок (які входять до Національного переліку ОЛЗ, включені до урядової програми «Доступні ліки», закуповуються за бюджетні кошти). Референтне ціноутворення. Пільгове оподаткування ЛЗ та медичних виробів.

Тема 6. Організація обліку та звітності в аптеці

Організація обліку та звітності аптечних закладів (на прикладі аптеки-бази практики). Види обліку та звітності. Облікова політика аптечного закладу.

6.1. Автоматизація роботи аптеки. Програмне забезпечення, призначене для ведення в аптеці обліку ТМЦ та бухгалтерського обліку; сучасні способи обліку руху товарів за допомогою комп'ютерних програм, штрих-кодової системи тощо.

6.2. Облік надходження товарно-матеріальних цінностей. Порядок доставки товарів та їх документальне оформлення: порядок оформлення супровідних документів на товар; алгоритм приймання товару та оформленні документів обліку.

6.3. Облік витрат товарно-матеріальних цінностей. Організація обліку роздрібною та оптовою товарообороту; облік пільгового та безоплатного відпуску ЛЗ; документальне оформлення витрат ТМЦ на господарські потреби, надання першої медичної допомоги; у зв'язку із закінчення термінів придатності ЛЗ, бою, псування, а також списання ЛЗ, вилучених на аналіз у лабораторію.

6.4. Облік руху грошових коштів. Порядок здійснення розрахункових операцій із споживачами (за допомогою реєстратора розрахункових операцій (РРО), розрахункових квитанцій); оформлення звітності з РРО; документальне відображення прибуткових та видаткових касових операцій (оформлення прибуткових та видаткових касових ордерів, касової книги); порядок здачі виторгу до банку; інвентаризація каси.

6.5. Організація обліку праці та заробітної плати. Порядок нарахування заробітної плати працівникам аптеки: розрахунок суми відпускних, допомоги з тимчасової непрацездатності та допомоги по вагітності й пологах; документи з обліку праці та заробітної плати; порядок розрахунку та розмір відрахувань із заробітної плати.

6.6. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. Порядок і строки проведення, документальне оформлення результатів інвентаризації (наказ, інвентаризаційні описи, акт результатів інвентаризації). Проведення інвентаризації ТМЦ; причини недостач або надлишків ТМЦ.

6.7. Основи бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку в аптеці. Зміст і структура балансу, рахунків бухгалтерського обліку, їх класифікація та будова. Бухгалтерські проводки, сутність подвійного запису.

6.8. Звітність аптечного закладу. Види звітності аптек, структура та терміни подання. Програмне забезпечення для автоматизації обліку та звітності в аптеці. Порядок оформлення та подання звітності

Тема 7. Економіка аптечних закладів. Основні показники торгово-фінансової діяльності аптеки. Аналіз товарообігу; фактори, що впливають на товарообіг. Оптимальний розмір товарних запасів. Сума та рівень реалізованих торгових накладень на підставі даних товарного звіту. Аналіз витрат аптеки. Прибуток і рентабельність.

Семестровий контроль модуля 1

5. Теми лекцій

Не передбачені навчальним планом

6. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом

7. Теми практичних занять

Не передбачені навчальним планом

8. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я відповідно до вимог Належної аптечної практики (GPP)	11	11
2.	Організація безрецептурного та рецептурного відпуску ліків	11	11
3.	Організація рецептурного відпуску ліків. Облік рецептури.	11	11
4.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	11	11
5.	Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	11	11
6.	Організація обліку та звітності в аптеці	11	11
7.	Автоматизація роботи аптеки	11	11
8.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей в аптеці та косметологічних закладах	11	11
9.	Облік надходження товарно-матеріальних цінностей	11	11
10.	Облік витрат товарно-матеріальних цінностей:	11	11
11.	Облік руху грошових коштів	11	11
12.	Організація обліку праці та заробітної плати	11	11
13.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей	11	11
14.	Основи бухгалтерського обліку	11	11
15.	Звітність аптечного закладу	11	11
16.	Економіка аптечних закладів	11	11
	Підсумковий тестовий контроль	4	4
Усього годин		180	180

Завдання для самостійної роботи

1. Оформлення рецептурних бланків,
2. Здійснити таксування не менш 5 лікарських форм.
3. Розрахувати оптимальний запас товарів в аптеці в сумі й днях.
4. Здійснити націнку на ЛЗ з урахуванням ПДВ.
5. Сформувати роздрібні ціни на ЛЗ
6. Розрахувати суму та середній рівень реалізованих торгових накладень.
7. Розрахувати постійні та змінні витрати аптеки.
8. Провести розрахунки з аналізу та планування основних показників господарсько-фінансової діяльності аптеки на поточний рік по роках; розрахувати суми прибутку й рентабельності.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

Співбесіда на основі звіту з виробничої практики з ОЕФ (усне, індивідуальне);

Тестові методи перевірки знань

Поточне тестування та самостійна робота	Захист звіту з виробничої практики з ОЕФ (співбесіда, тестовий контроль, контроль практичних навичок та вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	Сума
оформлення звіту з виробничої практики та документів		
60	40	100

Здобувачі вищої освіти складають тестові методи перевірки знань та тільки після цього допускаються до захисту звіту практики.

Бали		Націо-нальна шкала	Критерії оцінки
оформлення щоденника практики	захист щоденника практики		
90	100	<i>відмінно</i>	виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав практичне завдання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання, передбачені на рівні творчого використання, має належно оформлений щоденник
82	89	<i>добре</i>	виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на питання виявив знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно виконав поставлене завдання, показав володіння практичними навичками, але припустив окремі несуттєві помилки
64	73	<i>задовільно</i>	виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач виявив недостатні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення; в цілому справився з поставленим завданням, але при цьому окремими навичками володіє невпевнено
35	59	<i>незадовільно</i>	виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки, не зміг виконати практичні завдання, не вирішено задачу, розрахунки проведено невірно тощо

12. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового диференційованого заліку.

Поточний контроль: усні опитування, письмові роботи, тестування, рішення ситуаційних завдань.

13. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації з виробничої практики з організації та економіки фармацевції.
2. Щоденник практики.
3. Завдання і ситуації для семестрового контролю
4. Тестові завдання.

14. Рекомендована література

Основна

1. Виробнича практика з організації та економіки фармацевції : метод. рек. з виробничої практики з організації та економіки фармацевції / за ред. проф. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ, 2021. – 30 с.
2. Виробнича практика з організації та економіки фармацевції : щоденник / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова, В.М. Чернуха, М.В. Подколзіна, М.В. Подгайна, О.В. Винник, Н.В. Тетерич, Юрченко Г.М., Демченко Н.В., Попова І.А., Лебедин А.М., Куриленко Ю.Є., Міщенко В.І., за ред. проф. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ, 2022. – 29 с.

Допоміжна

3. Директива 2001/83/ЕС от 6.11.2001г. URL: <http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s17096e/s17096e.pdf>
4. Законодавство в системі охорони здоров'я: практикум / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Ю. Є. Куриленко ; За заг. ред. проф. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ, 2020. – 83 с.
5. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія / В. М. Назаркіна, А. С. Немченко, К. Л. Косяченко, М. М. Бабенко; за наук. ред. А. С. Немченко. – Київ : «Фармацевт Практик», 2022. – 288 с.
6. Про лікарські засоби : Закон України №123/96–ВР від 04.04.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
7. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України 02.03.15 р. № 222-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>
8. Про наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори : Закон України від 15.02.1995 р. в ред. Закону від 22.12.06 р. №530-V. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фальсифікації ЛЗ : Закон України від 8.09.2011 р. № 3718-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3718-17>
10. Про боротьбу з незаконним обігом наркотичних і психотропних речовин : Конвенція ООН (1988) (підпис. Україною: 16.03.1989 р., вступ. в силу 27.11.1991 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_096
11. Про наркотичні засоби : Конвенція ООН 1961 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_177
12. Про психотропні речовини : Конвенція ООН (1971). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_176 (21.02.1971, ратифік. 27.10.1978, вступ. в силу для України: 18.02.1979)
13. Кримінальний Кодекс України від 5.04.2001 г. (ст. 307-309, 311-313, 318-320) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
14. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) : Наказ Мінек України від 06.09.2001р. №201. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>
15. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів : Наказ МОЗУ № 490 від 17.08.2007 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1007-07>
16. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової і роздрібної торгівлі : Наказ МОЗУ № 677 від 29.09.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0107-02>
17. Про затвердження Порядку встановлення заборони (тимчасової заборони) та поновлення обігу лікарських засобів на території України : Наказ МОЗУ № 809 від 22.11.2011 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0126-12>
18. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) і контролю якості ЛЗ в аптеках : Наказ МОЗУ № 812 від 7.10.2012р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>
19. Про затвердження критеріїв визначення категорії відпуску лікарських засобів : Наказ МОЗУ №185 від 17.05.2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0464-01>
20. Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптекних закладів : Наказ МОЗУ №275 від 15.05.2006 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0642-06>
21. Правила виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення : Наказ МОЗУ №360 від 19.07.05 р. URL : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20050719_360.html
22. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських посад, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою (асистентів фармацевтів), посад професіоналів у галузі охорони здоров'я, посад фахівців у галузі охорони здоров'я та посад професіоналів з вищою немедичною освітою в закладах охорони здоров'я Наказ МОЗУ №385 від 28.10.2002 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02>
23. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту ЛЗ (крім активних фарм. компонентів) : ПКМУ №929 від 30.11.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>
24. Настанова "Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції. СТ-Н МОЗУ 42-5.0:2008 : Наказ МОЗУ № 95 від 16.02.2009 р. URL : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20090216_95.html
25. Про затвердження протоколів провізора (фармацевта) : Наказ МОЗУ № 875 від 16.05.2013 р. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110516_284.htm
26. Настанова "Лікарські засоби. Належна практика зберігання. СТ-Н МОЗУ 42-5.1:2011" URL : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20111003_634.html
27. Національний перелік основних лікарських засобів та виробів медичного призначення : ПКМУ від 25.03.09 р. №333. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
28. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань : ПКМУ №1303 від 17.08.1998 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF>

29. Про затвердження Порядку здійснення діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом : ПКМУ №589 від 3.06.2009 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF>
30. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : ПКМУ №770 від 6.05.2000 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>

Офіційні сайти та інформаційні портали:

31. Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
32. Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/ru> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
33. Державна служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
34. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dec.gov.ua/applicant/perelik-lz-rekomendovanih-do-re-straczi-perere-straczi-ta-vnesennya-zmin-u-re-stracijni-materiali/page/8/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
35. Держслужба України з ЛЗ та контролю за наркотиками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dls.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
36. Кабмін України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
37. Мінекономіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.
38. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/> (дата звернення: 19.08.2023). – Назва з екрана.